

HITAP

WWW.HITAP.NET

FACEBOOK

ปีที่ 9 ฉบับที่ 31
กันยายน - ธันวาคม 2560

Health Intervention and Technology Assessment Program

จลสารโครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ

ถึงเวลา
เอาจริง
กับ **ไวรัส**
ดับอักเสบซี

ยาสูตรใหม่และการคัดกรอง
ความหวังใหม่และความท้าทาย
ในการสู้กับไวรัสตับอักเสบซี

SCOOP

สงครามเฝ้าระวังไวรัสตับอักเสบซีที่ใกล้จะสิ้นสุด

หน้า **04**

รู้จัก HTA หน้า **14**

บทความพิเศษ

HITAP ในแบบที่เรารู้จัก

หน้า **18**

EDITOR TALK

โดย กองบรรณาธิการ
comm@hitap.net

การรับมือกับโรคไวรัสตับอักเสบซีที่ผ่านมามากเป็นการรักษาเนื่องจากไม่มีวัคซีนป้องกัน พัฒนาการด้านการรักษาก็มีมาเป็นลำดับจากยารุ่นเดิมมาเป็นยารุ่นใหม่ตามแต่ละสายพันธุ์ของไวรัส ส่วนการคัดกรองกลุ่มเสี่ยงก็ยังไม่ทั่วถึง ปัจจุบันในบัญชียาหลักแห่งชาติของไทยมีทั้งยาสูตรเดิมและยาสูตรใหม่สำหรับผู้ป่วยไวรัสตับอักเสบซีสายพันธุ์ 1, 2, 3, 4 และ 6 และด้วยการมียาที่ดีขึ้นนี้ จึงมีแนวโน้มว่า อาจจะกำจัดไวรัสตับอักเสบซีให้หมดไปได้ แต่กว่าจะมาถึงวันนั้นนั้น มีความเคลื่อนไหวจากหลายภาคส่วนเป็นเวลาหลายปีเช่นกัน

หลายสิบปีก่อน ยาที่ใช้รักษาไวรัสตับอักเสบซีเรื้อรังมีเพียง ยาฉีดเพ็กกิลเลต อินเตอร์เฟอรอน (pegylated interferon) ร่วมกับยาเม็ดไรบาวิริน (ribavirin) เรียกรวมกันว่ายาสูตรพีอาร์ (PR regimen) ซึ่งให้ผลการรักษาที่ดีพอสมควรแต่มีผลข้างเคียงพอสมควรเช่นกัน เนื่องจากเป็นยาฉีดที่ต้องฉีดต่อเนื่องเกือบปี จึงทำให้ผู้ป่วยรักษาไม่ครบ และการรักษาไม่สำเร็จ หลายปีต่อมามียากลุ่มดีเอเอ (direct acting anti-virals - DAAs) เช่น โซฟอสบูเวียร์ (sofosbuvir) เลดipasvir (ledipasvir) และดาคลาทาสเวียร์ (daclatasvir) ทำให้เกิดยาสูตรใหม่ที่ให้ผลการรักษาดีกว่าเดิมมากและผลข้างเคียงน้อยมาก แต่ปัญหาคือยากลุ่มนี้มีราคาแพงมากจนผู้ป่วยเข้าถึงยาลำบาก ระหว่างปี 2557 - 2560 มีการเรียกร้องจากภาคประชาชนต่างๆ ให้ลดราคายาสูตรใหม่ จนมีการทำแคมเปญรณรงค์ผ่าน www.change.org ความเคลื่อนไหวเหล่านี้ทำให้โรคไวรัสตับอักเสบซีเป็นที่สนใจในวงกว้างมากขึ้น ในส่วนของนักวิชาการและคนทำงานด้านสาธารณสุขก็มีความเคลื่อนไหว เช่นการทำวิจัยเพื่อหาข้อสรุปว่า ยารุ่นใหม่ให้ผลการรักษาที่ดีกว่าหรือไม่ และคุ้มค่ากว่ายาเดิมหรือไม่หากภาครัฐจะเป็นผู้จัดซื้อให้ผู้ป่วย ผลสรุปว่ายาสูตรใหม่นั้นดีกว่ายาสูตรเก่าจริง มีผลให้ผู้ป่วยหายขาด และใช้เวลารักษาสั้นกว่ายาสูตรเดิมถึง 4 เท่า และมีการต่อราคายาจนภาครัฐไม่สามารถรับภาระงบประมาณได้

ในที่สุดเมื่อวันที่ 4 มกราคม 2561 ประกาศคณะกรรมการบัญชียาหลักแห่งชาติ เรื่องบัญชียาหลักแห่งชาติ ประจำปี 2561 หน้า 47 และ 48 ระบุให้ยาสูตรใหม่นี้อยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติตามเงื่อนไขที่กำหนด ส่งผลให้ผู้ป่วยเข้าถึงยาได้ผ่านระบบประกันสุขภาพ

ความสำเร็จนี้ล้วนเป็นผลมาจากหลายภาคส่วน ทั้งอุตสาหกรรมยานักวิจัยหลายสาขา บุคลากรด้านสาธารณสุข ผู้ดูแลระบบประกันสุขภาพหน่วยงานภาครัฐ กลุ่มผู้ป่วยและสื่อมวลชนต่างๆ อย่างไรก็ตามหากต้องการกำจัดโรคไวรัสตับอักเสบซี ยังมีอีกความท้าทายหนึ่ง คือการคัดกรองให้ครอบคลุมกลุ่มเสี่ยง จุลสาร HITAP ฉบับนี้จึงขอเป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอเรื่องราวโดยสรุปและขอเป็นอีกแรงผลักดันให้การกำจัดไวรัสตับอักเสบซีประสบผลสำเร็จ

รับสมัครผู้ช่วยวิจัย HITAP 1 อัตรา

หน้าที่และความรับผิดชอบ

- เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
- ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยในความรับผิดชอบ เช่น บทความวารสารวิชาการทั้งในและต่างประเทศ รายงานวิจัย เอกสารนโยบาย
- บริหารเงินในโครงการวิจัยที่ตนเองเป็นผู้ช่วยวิจัยในแต่ละโครงการให้อยู่ในวงเงินที่เหมาะสม พร้อมเก็บรวบรวมหลักฐานการเงินที่ใช้ในแต่ละโครงการ
- ติดต่อ ประสานงาน ภายในองค์กรและหน่วยงานภายนอก
- จัดทำเอกสารต่างๆ เช่น จดหมายเชิญประชุม เอกสารประกอบการประชุมของโครงการที่รับผิดชอบ
- จัดทำนิพนธ์ต้นฉบับเพื่อตีพิมพ์ลงวารสาร (ภาษาไทยและ/หรือภาษาอังกฤษ)
- จัดทำเอกสาร/ข้อความเพื่อเผยแพร่โครงการวิจัยและส่งต่อให้เจ้าหน้าที่สื่อสารมวลชน
- ช่วยเหลืองานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

คุณสมบัติของผู้สมัคร

- เพศหญิง/ชาย
- จบการศึกษาระดับปริญญาโทด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข สังคมศาสตร์ หรือสาขาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพ เช่น เภสัชศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ สาธารณสุขศาสตร์ เป็นต้น
- สามารถใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมพื้นฐานได้อย่างดี
- สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตได้ในระดับดี
- มีทักษะภาษาอังกฤษในระดับดี
- มีความรับผิดชอบสูง อดทน มนุษย์สัมพันธ์ดีและทำงานเป็นทีมได้ดี
- สามารถเดินทางไปปฏิบัติงานต่างจังหวัดได้
- มีประสบการณ์ด้านการทำวิจัย อย่างน้อย 1 ปีหรือเคยทำงานเก็บข้อมูลปฐมภูมิ เช่น การสัมภาษณ์ จะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ

เอกสารประกอบการสมัคร

(กรุณาส่งมาทาง E-Mail / ไปรษณีย์)

- ใบสมัครงาน
- ประวัติส่วนบุคคล (Resume)
- สำเนาวุฒิการศึกษา (ฉบับจริงโปรดนำแสดงในวันที่มาสัมภาษณ์)
- สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
- ผลคะแนนสอบภาษาอังกฤษ (ถ้ามี)
- ใบรับรองการผ่านงาน (ถ้ามี)
- ผลงานที่ผ่านมา (ถ้ามี)

เงินเดือน : ขึ้นอยู่กับความสามารถและประสบการณ์

หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือก : พิจารณาประวัติการทำงาน ประสบการณ์ และการสัมภาษณ์

โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (Health Intervention and Technology Assessment: HITAP) ชั้น 6 อาคาร 6 กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ถ.ติวานนท์ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000
โทร 02 - 590-4549, 02 - 590-4374, 02 - 591-8161

ผู้สนใจสามารถติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติม และยื่นใบสมัครทางไปรษณีย์หรืออีเมลได้ที่
ภญ.พัทธรา ลิฟหรวงค์
อีเมล : pattara.l@hitap.net และ hr@hitap.net

สงครามเงียบไวรัสตับอักเสบซีที่ใกล้จะสิ้นสุด

ไวรัสตับอักเสบซี ภัยเงียบวัย 40+ และกลุ่มเสี่ยง

ศ. นพ.พิสิฐ ตั้งกิจวานิชย์
อายุรแพทย์ผู้เชี่ยวชาญโรคตับ

ศ. นพ.พิสิฐ ตั้งกิจวานิชย์ อายุรแพทย์ผู้เชี่ยวชาญโรคตับ จากคณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ท่านเป็น แพทย์ผู้รักษาโรคไวรัสตับอักเสบและเป็นนักวิจัยที่มีผลงานด้านโรคตับอย่างต่อเนื่อง ได้ให้สัมภาษณ์ถึงภัยเงียบจากการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบซี ทั้งเรื่องของอาการและอันตรายของโรคนี้

“โรคนี้เป็นโรคที่เป็นปัญหาสำคัญมากทั้งในประเทศไทย และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สมัยก่อนความเข้าใจเรื่องโรคตับยังมีน้อยมาก ยาที่ใช้รักษาก็มีจำกัด โรคตับเป็นโรคที่ไม่มี

อาการ คนมักคิดว่าตับต้องแสดงอาการ แต่ที่จริงตับจะแสดงอาการว่าติดเชื้อเมื่อตับแข็งระยะท้ายๆ แล้ว เช่น ตัวเหลือง เป็นดีซ่าน ขาบวม ปัสสาวะเหลืองมาก อ่อนเพลีย มะเร็งตับระยะแรกก็ไม่มีอาการ ถ้าแสดงอาการก็มักรักษาไม่ได้แล้ว

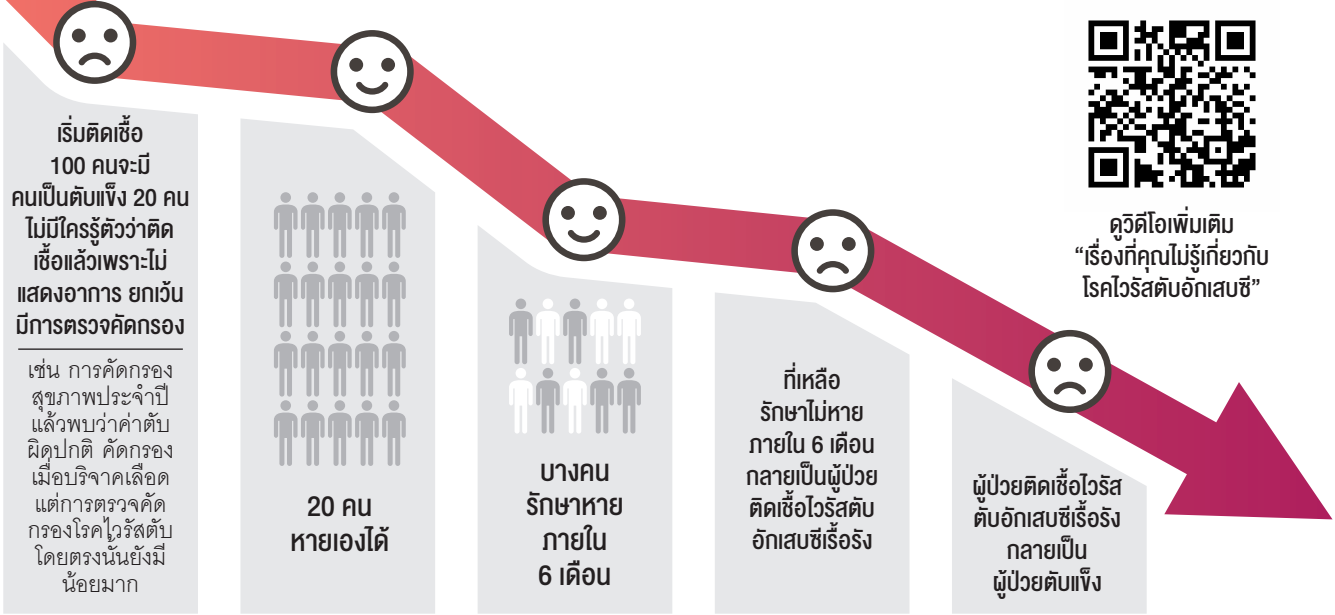
การติดเชื้อไวรัสตับอักเสบซีเป็นสาเหตุสำคัญของโรคตับแข็งและมะเร็งตับ ถ้ารักษาไม่หายแต่เนิ่นๆ จนกลายเป็นตับแข็งก็เหมือนไปยืนอยู่ที่ปากเหวแล้ว โชคดีที่เป็นโรคที่รักษาหายขาดได้ถ้าตรวจพบแต่เนิ่นๆ แต่ขึ้นอยู่กับยาและการรักษาที่ต่อเนื่อง ปัจจุบันคนไทยติดเชื้อไวรัสตับอักเสบซีราว 7 แสนคน (1%) ถือว่าเยอะมาก แต่ส่วนมากมักยังไม่รู้ว่าตัวเองเป็น มักจะรู้เมื่อมาตรวจร่างกายด้วยจุดประสงค์อื่นและพบค่าการอักเสบของตับผิดปกติ เมื่อตรวจเลือดก็พบว่าติดเชื้อ ส่วนวัคซีนป้องกันนั้นยังไม่มี”

ไวรัสตับอักเสบซีติดต่อได้ทางเลือดและสารประกอบของเลือด ผ่านการใช้เข็มฉีดยาไม่สะอาดและเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะกลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายที่พบในวัยน้อยและกำลังเป็นปัญหาสำคัญ

กลุ่มเสี่ยง คือ คนที่เคยมีประวัติการได้รับเลือดใช้เข็มฉีดยาเสพติดเข้ากัน เคยสักด้วยเข็มไม่สะอาด ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย หรือผู้ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไปและคนที่ทำงานกับเข็ม เช่น บุคลากรทางการแพทย์ ควรได้รับการคัดกรองด้วยการตรวจเลือด

คู่มือไอพีเอ็มเติม “เรื่องที่คุณไม่รู้เกี่ยวกับโรคไวรัสตับอักเสบซี”

7 สายพันธุ์ของ ไวรัสตับอักเสบซี โจทย์ยากในการรักษา

ไวรัสตับอักเสบซีที่ก่อให้เกิดโรคมีด้วยกัน 7 สายพันธุ์ คือ 1 2 3 4 5 6 และ 7 แต่ละสายพันธุ์มีความรุนแรงและการตอบสนองต่อการรักษาที่แตกต่างกัน ประเทศไทยมีผู้ป่วยที่เกิดจากสายพันธุ์ 3 มากที่สุด (40%) รองลงมาคือสายพันธุ์ 1 (20 - 30 %) และสายพันธุ์ 6 (10 - 20%) โดยส่วนที่เหลือเป็นสายพันธุ์อื่น¹ การรักษาต้องเริ่มด้วยการตรวจเพื่อระบุสายพันธุ์ที่ติดเชื้อก่อน เนื่องจากการรักษาแต่ละสายพันธุ์ไม่เหมือนกัน

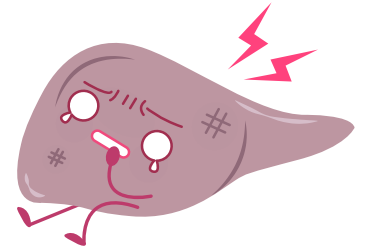
ในปี 2555 มีการบรรจยาสำหรัผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสตับอักเสบซีเรื้อรัง คือ ยาฉีดเพ็กกิลเลต อินเตอร์เฟอรอน ร่วมกับยาเม็ดไรบาวิรินเข้าในบัญชียาหลักแห่งชาติ โดยเรียกรวมกันว่ายาสูตรพ็อดาร์ ซึ่งเป็นยาที่ต้องกินทุกวัน และต้องฉีดยาทุกสัปดาห์ มีระยะเวลาการรักษา 24 และ 48 สัปดาห์ แตกต่างกันตามสายพันธุ์ นับว่าเป็นการรักษาที่ยาวนาน ผู้ป่วยบางส่วนรับยาไม่ครบ การรักษา บางรายเกิดผลข้างเคียงร้ายแรงจากการรักษาจนต้องหยุดยา หรือบางส่วนรับการรักษาจนครบ แต่ก็อาจไม่หายขาด เนื่องจากยายังมีประสิทธิผลไม่สูงมาก

ในบัญชียาหลักแห่งชาติยาสูตรนี้มีข้อบ่งใช้สำหรับสายพันธุ์ 1, 2, 3, 6 และผู้ติดเชื้อเอชไอวีร่วมกับเชื้อไวรัสตับอักเสบซีชนิดเรื้อรัง ที่มีอายุระหว่าง 18 - 65 ปี และไม่เคยได้รับการรักษาด้วยยาทั้งสองชนิดร่วมกันมาก่อน และได้รับการตรวจพิสูจน์ว่ามีภาวะตับแข็งระยะเริ่มต้น

ตัวเลขอย่างเป็นทางการพบว่าผู้ป่วยไวรัสตับอักเสบซีชนิดเรื้อรังในประเทศไทยมีจำนวน 172,478 ราย แต่ในความเป็นจริงอาจมีมากกว่านั้น คนกลุ่มนี้มีโอกาสที่จะพัฒนาไปเป็นผู้ป่วยที่มีภาวะตับแข็งและมะเร็งตับได้ในอนาคต โดยมีผู้ป่วยที่เข้าเกณฑ์การรักษาจำนวน 74,510 ราย ในแต่ละปี สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ตั้งงบประมาณสำหรับการรักษาผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสตับอักเสบซีชนิดเรื้อรังด้วยยาเพ็กกิลเลต อินเตอร์เฟอรอนและไรบาวิริน ไว้ที่ 300-400 ล้านบาทต่อปี สำหรับรักษาผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสตับอักเสบซีชนิดเรื้อรังประมาณ 3,500 คนที่เข้าถึงยา

ไวรัสตับอักเสบซีเรื้อรัง

หากไม่ได้รับการรักษาจะนำไปสู่ตับแข็ง ตับวาย และมะเร็งตับ!

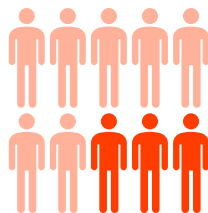

การรักษาเดิมที่ดีที่สุดในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา คือ ยาฉีดเพ็กกิลเลต อินเตอร์เฟอรอนร่วมกับยาเม็ดไรบาวิริน (เรียกรวมกันว่ายาสูตรพ็อดาร์) ซึ่งอยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติแล้ว มีข้อบ่งใช้รักษาได้ทั้งสายพันธุ์ 1, 2, 3 และ 6 สปสช. ตั้งงบประมาณรักษาไว้ 300 - 400 ล้านบาท สำหรับผู้ป่วย 3,500 คนที่เข้าถึงยา

สายพันธุ์ไวรัสตับอักเสบซีเรื้อรังที่คนไทยติดเชื้อมากที่สุด

สายพันธุ์ 3 มากที่สุด
40 - 60%

รองลงมาคือสายพันธุ์ 1
20 - 30%

และสายพันธุ์ 6
10 - 20%
โดยส่วนที่เหลือเป็นสายพันธุ์อื่น

สายพันธุ์ 3 ใช้เวลารักษา 24 สัปดาห์

สายพันธุ์อื่น ใช้เวลารักษา 48 สัปดาห์

¹ ข้อมูลจาก Policy Brief เรื่องเพิ่มข้อบ่งใช้ยา pegylated interferon alfa 2-a, alfa 2-b และ ribavirin รักษาโรคไวรัสตับอักเสบซีเรื้อรังชนิด สายพันธุ์ 1 และ 6 คู่มือค่า

ยาใหม่ดีกว่าแต่ราคาแพงมาก ทางออกคืออะไร

ปัจจุบันมียาใหม่ที่มีประสิทธิผลดีกว่าการรักษาด้วยยาสูตรพรีอาร์ เรียกว่ายากลุ่มดีเอเอ เช่น โซฟอสบูเวียร์ เลดีพาสเวียร์ และดาคลาทาสเวียร์ ซึ่งเป็นผลผลิตจากความเข้าใจเกี่ยวกับไวรัสที่มากขึ้น ทำให้เกิดยาที่ออกฤทธิ์โดยตรงกับไวรัสมีผลให้สามารถรักษาให้หายขาดได้ 95 - 100% ใช้เวลาการรักษาลดลงเป็น 12 สัปดาห์ และมีผลข้างเคียงน้อยกว่า อย่างไรก็ตามยากลุ่มนี้มีราคาแพงและก่อภาระงบประมาณสูงมากหากบรรจุอยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติ

ผลการประเมินความคุ้มค่าและผลกระทบต่อด้านงบประมาณโดย HITAP เพื่อประกอบการพิจารณาคัดเลือกยากลุ่มใหม่เข้าสู่บัญชียาหลักแห่งชาติในบัญชียา จ (2) สำหรับรักษาผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีเรื้อรังทุกสายพันธุ์พบว่า การใช้ยา

กลุ่มดีเอเอมีประสิทธิผลดีกว่าและมีความคุ้มค่าเมื่อเปรียบเทียบกับยาเดิมในบัญชียาหลักแห่งชาติ

นั่นคือการเปลี่ยนมาใช้สูตร ยาโซฟอสบูเวียร์ร่วมกับยาสูตรพรีอาร์ (ต้องมีทั้งยากินสองตัวและยาฉีดอีกหนึ่งตัว) สำหรับผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีเรื้อรังสายพันธุ์ 3 และยาเม็ดผสมโซฟอสบูเวียร์กับเลดีพาสเวียร์ (ยาสองตัวในเม็ดเดียว) สำหรับผู้ป่วยโรคติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีเรื้อรังสายพันธุ์อื่นๆ แต่หากปรับมาใช้สูตรยาใหม่นี้ ภาครัฐต้องมีภาระงบประมาณเพิ่มขึ้นจากเดิมกว่า 237 ล้านบาทต่อปี จึงควรมีการต่อรองราคายากับผู้ผลิตและผู้นำเข้า

มติคณะกรรมการพัฒนาบัญชียาหลักแห่งชาติ ในการพิจารณาคัดเลือกสูตรยาสำหรับรักษาโรคติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีเรื้อรัง เพื่อใช้ในการต่อรองราคา²

	การรักษาไวรัสตับอักเสบบีเรื้อรัง									
	การรักษาเดิม		ทางเลือกที่ 1		ทางเลือกที่ 2		ทางเลือกที่ 3			
	สายพันธุ์ 3	สายพันธุ์อื่น	สายพันธุ์ 3	สายพันธุ์อื่น	สายพันธุ์ 3	สายพันธุ์อื่น	สายพันธุ์ 3	สายพันธุ์อื่น		
แนวทางการรักษา	เพ็กกิลเลต อิมเตอร์พอสอน + โซบาเวริน (ยาสูตรพรีอาร์)		โซฟอสบูเวียร์ + เพ็กกิลเลต อิมเตอร์พอสอน + โซบาเวริน		โซฟอสบูเวียร์ + ดาคลาทาสเวียร์		โซฟอสบูเวียร์ + เพ็กกิลเลต อิมเตอร์พอสอน + โซบาเวริน		โซฟอสบูเวียร์ + เลดีพาสเวียร์	
ระยะเวลา (สัปดาห์)	24	48	12	12	12	12	12	12	12	
ประสิทธิผล	83%	68%	95%	92%	96%	100%	95%	95%	95%	
ความคุ้มค่า			มีความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ทั้ง 3 เลือก							
งบประมาณค่ายาที่เพิ่มขึ้นจากการรักษาด้วยยาสูตรพรีอาร์*	งบยาสูตรพรีอาร์ 378 ล้านบาท		ต้องการงบเพิ่ม 232 ล้านบาท		ต้องการงบเพิ่ม 561 ล้านบาท		ต้องการงบเพิ่ม 237 ล้านบาท			
ผลการตัดสินใจ							ประสิทธิผลดีกว่าทางเลือก 1 และการงบประมาณดีกว่าทางเลือกที่ 2			

* อ้างอิงข้อมูลราคาของบริษัทยาเสนอต่อคณะวิจัย

² ที่มา: ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อแนวทางการรักษาโรคติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีเรื้อรังในประเทศไทย 19 กันยายน 2560

ต่อรองราคา ยา ช่วยทั้งผู้ป่วยและประหยัคงบประมาณชาติ

จากผลสรุปเรื่องประสิทธิผลและภาระงบประมาณของยาใหม่จากงานวิจัยของ HITAP ทำให้คณะอนุกรรมการพัฒนาบัญชียาหลักแห่งชาติมีมติมอบหมายให้คณะทำงานต่อรองราคา ยาทำการต่อรองราคา ยาเม็ดไซฟอสบูเวียร์และยาเม็ดผสม ไซฟอสบูเวียร์กับเลดีพาสเวียร์ ผลการต่อรองทำให้ราคาขายลดลงมา 23% และ 47% ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ภาครัฐยังคงมีภาระงบประมาณสูงถึงเกือบ 80 ล้านบาท

การต่อรองราคา ยาจึงดำเนินต่อไป จนถึงจุดที่บริษัทผู้ผลิตและนำเข้ายาดังกล่าวได้เสนอทางเลือกในการได้ยาราคาที่ถูกลงภายใต้ นโยบายการใช้สิทธิบัตรด้วยความสมัครใจ (voluntary licensing - VL) กับยาดังกล่าว นโยบายนี้ทำให้ประเทศไทยมีสิทธิในการนำเข้าวัตถุดิบเพื่อผลิตยาเอง หรือนำเข้ายาสำเร็จรูปจากผู้ผลิตยาสามัญรายอื่น ส่งผลให้ราคาขายลดลงได้กว่า 80-90% และลดภาระงบประมาณในการรักษาได้ 200-300 ล้านบาทต่อปี

แต่การได้ยาใหม่เข้าไปในบัญชียาแห่งชาติ ไม่ได้แปลว่าจะช่วยกำจัดไวรัสตับอักเสบบีให้หมดไปจากประเทศไทยได้ การได้ยาตัวใหม่ที่ดีกว่าเดิมเข้ามานั้น ช่วยแก้ปัญหาได้เพียงทำให้ผู้ป่วยปัจจุบันมีทางเลือกในการรับยาสูตรใหม่ แต่อีก ปัญหาใหญ่ที่ยังคงอยู่ คือการที่ไวรัสตับอักเสบบีเป็นภัยเงียบในกลุ่มเสี่ยงที่ยังไม่ได้รับการคัดกรอง นั้นเท่ากับว่าผู้ป่วยรายใหม่ยังเข้าไม่ถึงยา ยังมีโอกาสแพร่เชื้อต่อไปได้ ถ้าจะกำจัดให้ไวรัสตับอักเสบบีหมดไปต้องเพิ่มเรื่องการคัดกรอง

ในอดีตมีการตีตราว่าผู้ติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีคือผู้ที่ใช้ยาเสพติด แต่ความจริงแล้วทุกคนมีโอกาสติดเชื้อชนิดนี้ได้ แม้แต่บุคลากรทางการแพทย์เพราะติดต่อกับเลือด (ผ่านเข็มหรือผลิตภัณฑ์จากเลือด) เชื้อไวรัสตับอักเสบบีสามารถมีชีวิตอยู่ภายนอกร่างกายคนได้ (อยู่ในเลือด) ถึงหนึ่งสัปดาห์ นับว่ามีชีวิตยาวนานเสียยิ่งกว่าเชื้อไอซีไอวี

การคัดกรองที่ยังไม่ทั่วถึงกลุ่มเสี่ยงจะทำให้มีการแพร่เชื้อไวรัสตับอักเสบบีต่อไปเรื่อยๆ

การคัดกรองที่ยังไม่ทั่วถึงกลุ่มเสี่ยง

ผู้ป่วยไวรัสตับอักเสบบีเรื้อรังได้ยาทางเลือกเพิ่มขึ้น จากยาสูตรเดิมและมีโอกาสหายขาด

ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชาย กลุ่มเสี่ยงใหม่ที่อาจทำให้โรคภัยเปลี่ยน

พญ. อัญชลี อวิหิงสานนท์
ผู้เชี่ยวชาญโรคไวรัสตับอักเสบบี

ไวรัสตับอักเสบบีสามารถแพร่เชื้อผ่านการมีเพศสัมพันธ์ได้ แต่มักพบในกลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายมากกว่าเพศสัมพันธ์ระหว่างชายกับหญิง สาเหตุอาจเพราะพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างกัน ผู้ป่วยที่ติดเชื้อเอชไอวีมีความเสี่ยงติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีมากกว่าคนที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวีหลายเท่า นอกจากนี้การกินยาต้านไวรัสเอชไอวียังมีผลข้างเคียงทำให้ตับอักเสบบีได้ ผู้ป่วยที่ติดเชื้อเอชไอวีจึงมีความเสี่ยงสูงต่อการติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี ดังนั้นชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายที่ติดเชื้อเอชไอวีจะยิ่งเสี่ยงติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีมากกว่าคนที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี

พญ. อัญชลี อวิหิงสานนท์ ผู้เชี่ยวชาญโรคไวรัสตับอักเสบบี จากฮีฟแนท (HIV-NAT) ศูนย์วิจัยโรคเอดส์ สภากาชาดไทย ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “ไม่ว่าชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายทุกคนจะเสี่ยง แต่ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายที่ติดเชื้อเอชไอวีใช้ยาไอซ์และเป็นซีฟิเลียส โอกาสที่เจอไวรัสตับอักเสบบีจะเยอะมาก ชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายที่มีคู่นอน 3 คน จะเสี่ยงติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีมากกว่าคนทั่วไปถึง 9 เท่า แต่ถ้ามีคู่นอนมากกว่า 3 คนขึ้นไป จะเสี่ยงมากกว่า 20 เท่า! นอกจากนี้ ไวรัสตับอักเสบบีทำให้เกิดโรคตับด้วย เช่น เส้นเลือดอักเสบ เบาหวานและโรคไต ผู้ป่วยที่ติดเชื้อเอชไอวีที่เป็นไวรัสตับอักเสบบีจะยิ่งเสี่ยงเกิดโรคตับมากกว่า ถ้าไม่รักษาไวรัสตับอักเสบบีก่อนจะทำให้รักษาการติดเชื้อเอชไอวียากขึ้นด้วย

คนใช้ไวรัสตับอักเสบบีเรื้อรังกลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายที่พบในปัจจุบันมักมีประวัติใช้ยาเสพติดชนิดฉีด เช่น ยาไอซ์ เพื่อเพิ่มความสนุกและระยะเวลาในการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งยิ่งเพิ่มความรุนแรงของการมีเพศสัมพันธ์และเพิ่มความเสี่ยงในการ

พญ. สุชาดา เจียมศิริ หัวหน้าศูนย์
ประสานงานโรคตับอักเสบบีจากไวรัส

ติดเชื้อ และหากใช้เข็มไม่สะอาดยิ่งเพิ่มความเสี่ยงมากขึ้น ข้อมูลจากต่างประเทศพบว่า คนกลุ่มนี้ที่อายุน้อยซึ่งรักษาไวรัสตับอักเสบบีหายไปแล้ว ก็มีโอกาสมากกลับมาติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบีได้ง่ายกว่าด้วย

เราจึงอยากรณรงค์ให้กลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวี กลุ่มชายที่มีเพศสัมพันธ์กับชายที่มีคู่นอนหลายคนหรือมีการติดเชื้อซีฟิเลียส และผู้ใช้ยาเสพติด เป็นกลุ่มเสี่ยงแรกๆ ที่ควรได้รับการตรวจคัดกรองไวรัสตับอักเสบบี เราไม่ควรปล่อยให้ใครต้องเจ็บป่วยจากโรคนี้ ทั้งๆ ที่มีนเป็นโรคที่รักษาให้หายขาดได้ภายในระยะเวลาเพียง 12 สัปดาห์ ด้วยยาสูตรใหม่ การคัดกรองไวรัสตับอักเสบบีก็ง่ายนิดเดียว ราคาถูกกว่าการแพ่งๆ สักถ้วยเสียอีก หมอมองว่ามันเป็นข่าวดีมากที่สุดที่เราสามารถผลิตยาสูตรใหม่นี้เองได้ในราคาที่ถูกลงด้วย ในระยะแรกๆ อาจมองว่า ราคาแพงมาก ใช้งบสูง แต่ในระยะยาว คนที่รักษาหายจะหายขาดเลย ไม่ต้องรักษากันตลอดชีวิตเหมือนผู้ป่วยเอดส์ มันต้องใช้งบประมาณน้อยลงไปเรื่อยๆ แน่นนอน ซึ่งคุ้มมาก ยิ่งตอนนี้ราคายาถูกลงแล้ว แต่ก็ต้องระวังกลุ่มที่อาจติดเชื้อซ้ำด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตามในอนาคตผู้ผลิตยาจะต้องแข่งขันกันและมีราคาถูกลงกว่าวันนี้แน่นอน ดังนั้นปัญหาสำคัญ คือ ทำอย่างไรให้คนตระหนักว่าต้องคัดกรองไวรัสตับอักเสบบี

ในอดีตมีการตีตราว่าผู้ป่วยที่ติดเชื้อไวรัสตับอักเสบบี คือ ผู้มีประวัติติดยาเสพติด แต่ที่จริงแล้วมันไม่ใช่เลย หมอเองก็เคยติดจากการโดนเข็มที่ใช้รักษาคนไข้ ดังนั้นยังต้องรณรงค์ให้ไปตรวจคัดกรอง และทำงานให้สอดคล้องกันทุกระดับ ตั้งแต่คัดกรอง รักษา และติดตามตั้งแต่ระดับนโยบายจนปฏิบัติงาน”

การกำจัดไวรัสตับอักเสบซี และยาตัวใหม่ในอนาคต

กรมควบคุมโรคตระหนักถึงภาระงบประมาณในการรักษาไวรัสซีที่สูง จึงตั้งศูนย์ประสานงานโรคตับอักเสบจากไวรัส (www.facebook.com/hepatitis.ddc) ขึ้น โดยช่วงแรกจะเน้นไวรัสตับอักเสบซี และมีแผนในการกวาดล้างไวรัสตับอักเสบซีในปี พ.ศ. 2573 ซึ่งเป็นปีเป้าหมายขององค์การอนามัยโลก โดยต้องลดอุบัติการณ์ลง 90% ลดการตายจากโรคตับแข็ง มะเร็งตับลงไปอย่างน้อย 65% โดยใช้มาตรการกระจายการรักษาให้เข้าถึงคนไข้ที่ติดเชื้อในปัจจุบัน

พญ. สุชาดา เจียมศิริ หัวหน้าศูนย์ประสานงานโรคตับอักเสบจากไวรัส เล่าถึงการจัดการกับโรคดังกล่าวว่า “ที่ผ่านมาการต่อสู้กับไวรัสตับอักเสบซีใช้การรักษาเป็นหลัก แต่ในประเทศไทย เราไม่มีคลินิกหรือผู้รับผิดชอบในการรักษาโดยตรง เช่น มีผู้ป่วยเข้าถึงการรักษาโรคไวรัสตับอักเสบซีด้วยยาเพ็กอินเตอเฟอรอนและโอบาเวรินน้อยมาก แค่ 1,000 - 1,500 คน ต่อปี ขณะเดียวกันจำนวนผู้ป่วยก็เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษามีประมาณ 2,500 คน แต่เรามีผู้ป่วย 3 - 7 แสนคน นั่นแปลว่าต้องใช้เวลาเป็นร้อยปีกว่าจะรักษาผู้ป่วยให้หายได้หมด

หมอที่รักษาได้ก็มีจำนวนจำกัด ผู้ป่วยที่อยู่ในจังหวัดที่ไม่มีหมอที่ส่งจ่ายยารักษาไวรัสตับอักเสบซีได้จึงต้องเสียค่าเดินทางไปรักษาที่จังหวัดอื่น ๆ ซึ่งบางส่วนไม่สามารถจ่ายค่าเดินทางได้ อย่างไรก็ตามตอนนี้มียาใหม่เป็นยากิน ใช้ง่ายกว่าเดิม เราก็ตั้งเป้าว่าจะต้องมีผู้ป่วยได้รับการรักษา 3 - 4 หมื่นราย เพื่อที่จะบรรลุเป้าในปี 2573 ซึ่งต้องพัฒนาระบบการให้บริการให้มีคลินิก มีคุณหมอที่รักษาได้ทุกจังหวัด (ปัจจุบันมีประมาณ 50 จังหวัดที่มีหมอที่สามารถเบิกจ่ายยารักษาไวรัสตับอักเสบซีในบัญชียาหลักแห่งชาติได้) เนื่องจากเป็นยาใหม่ต้องอาศัยหมอที่มีประสบการณ์ในการรักษาผู้ป่วยด้วย

ในระยะสั้นเราตั้งเป้าว่าภายใน 5 ปีนี้ ทุกจังหวัดต้องมีสถานบริการที่รักษาไวรัสตับอักเสบซีได้ แต่การตั้งคลินิกก็ไม่ใช่ง่าย ต้องมีบุคลากร ที่พร้อมและเพียงพอ การกำจัดไวรัสตับอักเสบซีได้เท่ากับเป็นการป้องกันการเกิดโรคที่สร้างภาระในการรักษาต่างๆ ได้ คือ ตับแข็งและมะเร็งตับ คาดว่าถ้ารักษาคนไข้ให้หายก็จะสามารถกำจัดไวรัสตับอักเสบซีได้ และยิ่งถ้าควบคุมไวรัสตับอักเสบซีได้ด้วย จะยังสามารถลดอุบัติการณ์และลดค่าใช้จ่ายในการรักษามะเร็งตับ ทำให้คนไทยมีสุขภาพดีขึ้นด้วย”

แม้ว่าประเทศไทยกำลังจะได้ยาใหม่เข้าสู่บัญชียาหลักแห่งชาติคือยาโซฟอสบูเวียร์และเลดีพาสเวียร์ กรมควบคุมโรคยังพยายามเพิ่มทางเลือกในการรักษา โดยร่วมทำวิจัยกับหน่วยงานอื่น เช่น ดีเอ็นดีไอ (Drugs for Neglected Diseases initiative - DNDi) เรื่องการรักษาไวรัสตับอักเสบซีด้วยยาโซฟอสบูเวียร์และราวิดาสเวียร์ เพื่อให้ประเทศไทยมีทางเลือก เกิดการแข่งขันทางการตลาด

ขณะเดียวกันบริษัทผู้ผลิตยากำลังขอขึ้นทะเบียนการค้าสำหรับยาอีกตัวหนึ่งในประเทศไทย ซึ่งเป็นยาที่ใหม่กว่า เป็นยาเม็ดที่สามารถใช้รักษาได้ทุกสายพันธุ์และมีประสิทธิภาพสูงมากจนสามารถกำจัดเชื้อไวรัสตับอักเสบซีได้ถึง 100% กินง่าย สะดวกต่อระบบการให้บริการและลดค่าใช้จ่ายในการรักษาด้วย เพราะไม่ต้องมีขั้นตอนการตรวจสายพันธุ์ก่อนรักษา

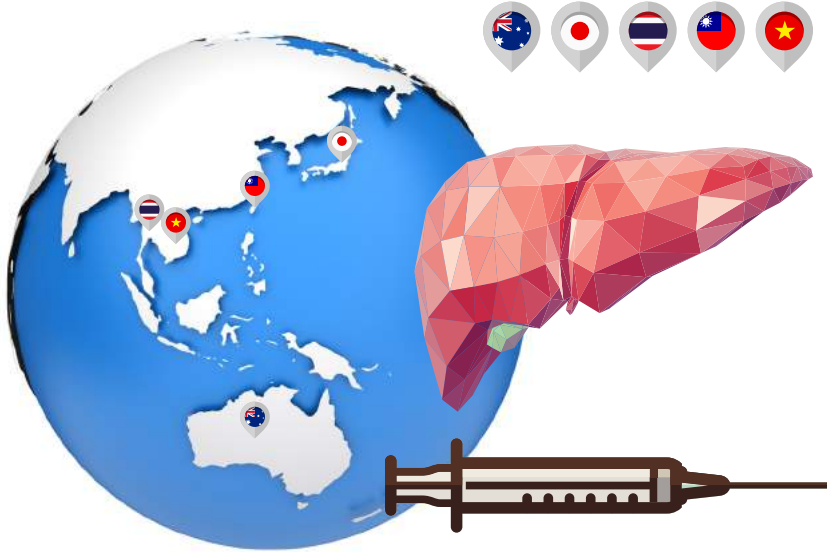
พญ. อัญชลี ให้ข้อมูลว่า “กินยาเม็ดเดียวรักษาได้ทุกสายพันธุ์ ถ้าจะรักษาทุกคน ก็ไม่ต้องตรวจแล้วว่าเป็นตับแข็งด้วยหรือไม่ แค้กินยา 12 สัปดาห์ แล้วมาตรวจเลือดว่ายังมีเชื้ออยู่หรือไม่ ผู้ให้การรักษาก็ไม่จำเป็นต้องเป็นหมอเฉพาะทางพยาบาลที่อยู่ในการดูแลของหมอก็รักษาได้ ขณะนี้บางประเทศไม่จำเป็นต้องใช้แพทย์เฉพาะทางมาดูแลผู้ป่วยไวรัสตับอักเสบซี ใช้แพทย์ทั่วไปก็ได้ เรียกว่าเป็น Task Shifting (การสอนบุคลากรอื่นให้รักษาโรคได้ในระดับหนึ่ง ถ้าเกินระดับนี้ให้ส่งต่อแพทย์) อีกหน่อยอาจจะเป็นแค่การตรวจเลือดที่ปลายนิ้วเพื่อหาเชื้อก็ได้

ในบางประเทศมีระบบการรักษาไวรัสตับอักเสบซีที่ดีมาก เขามีนโยบายรักษาผู้ป่วยไวรัสตับอักเสบซีทุกคน คนไข้สามารถไปซื้อยาที่ร้านขายยาได้ มีระบบฐานข้อมูลที่ดีมาก ขึ้นทะเบียนหมดว่าใครมาตรวจ แล้วมารักษาที่คน รักษาแล้วหายขาดกี่คน ต่อยากี่คน ข้อมูลเหล่านี้จะทำให้ติดตามการรักษาได้ถูกต้องมากขึ้น หมอและคนไข้ที่นั่นเมื่อเจอกันเขาจะยิ้ม หมอยิ้มเพราะเขารู้ว่าจะรักษาโรคนี้อย่างไรให้หายขาดได้ คนไข้ยิ้มเพราะรู้ว่าเขาเข้าถึงบริการที่รักษาเขาได้ เราน่าจะทำได้เช่นกัน

หมอต้องขอบคุณทุกคนที่มีส่วนทำให้การเข้าถึงการรักษาโรคไวรัสตับอักเสบซีไม่ไกลเกินเอื้อม มันอาจจะยากในตอนแรก แต่ในอนาคตมันจะคุ้มค่ามาก มันง่ายกว่าการจัดการโรคเอดส์มากเลย” 😊

5 ประเทศแลกเปลี่ยนสถานการณ์ยาโซฟอสบูเวียร์ รับมือไวรัสตับอักเสบซี

ดร. จัสมีน พู

โซฟอสบูเวียร์ (Sofosbuvir) เป็นตัวยาลหลักของยาสูตรใหม่สำหรับรักษาโรคไวรัสตับอักเสบซี ที่มีหลักฐานวิชาการยืนยันว่ามีประสิทธิผลในการรักษาที่ดีกว่ายาสูตรเดิมและมีผลข้างเคียงน้อยกว่ามาก แต่ยาสูตรใหม่นี้มีราคาแพงมากจนทำให้หลายฝ่ายเรียกร้องให้มีการประกาศใช้สิทธิเหนือสิทธิบัตรหรือทำ CL (Compulsory Licensing) กับยาตัวนี้ ในขณะเดียวกัน องค์การอนามัยโลก (World Health Organization - WHO) ได้ประกาศเมื่อต้นเดือนพฤษภาคม 2558 ให้ยาโซฟอสบูเวียร์เป็นยาสำคัญที่แต่ละประเทศควรมีไว้ในบัญชียาหลักของประเทศนั้นๆ จึงเป็นการเพิ่มแรงกดดันให้มีการปรับลดราคา เพื่อให้เพิ่มการเข้าถึงยาได้ในประเทศที่กำลังพัฒนาและประเทศที่ยากจน

เมื่อเดือนเมษายน 2560 ที่ผ่านมา นักวิจัยด้านการประเมินเทคโนโลยีด้านสุขภาพ (Health Technology Assessment - HTA) จากเครือข่าย HTAsiaLink ได้จัดงานเสวนาเรื่องการประเมินยาสำหรับรักษาโรคไวรัสตับอักเสบซี (HTA of Hepatitis C treatment) ขึ้นที่ประเทศเวียดนาม เพื่อ

แลกเปลี่ยนการแก้ปัญหาการรักษาและการเข้าถึงยาโซฟอสบูเวียร์ในระบบประกันสุขภาพ มีนักวิจัยจากหลายประเทศเข้าร่วมนำเสนอ ได้แก่ ไต้หวัน ญี่ปุ่น เวียดนาม ออสเตรเลียและไทย ซึ่งมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้

ในด้านจำนวนผู้ป่วย ไต้หวันมีสถานการณ์ผู้ป่วยโรคไวรัสตับอักเสบซีที่ต้องได้รับการรักษามากที่สุด โดยสูงถึงร้อยละ 3.6 ของประชากรทั้งหมด รองลงมาคือ เวียดนาม ญี่ปุ่น และออสเตรเลีย ซึ่งพบความชุกของผู้ป่วยอยู่ที่ร้อยละ 1-3 จากประชากรทั้งหมดของแต่ละประเทศ^[1]

สำหรับสถานการณ์ด้านยาในการรักษาโรคไวรัสตับอักเสบซี มีความแตกต่างกันในแต่ละประเทศ โดยพบว่าทุกประเทศรวมทั้งไทยล้วนมียาสูตรมาตรฐาน คือเพกกีเลตอินเตอร์เฟอรอน (Pegylated Interferon) และไรบาวิริน (Ribavirin) ที่องค์การอนามัยโลกแนะนำให้มียอยู่ในบัญชียาหลักของแต่ละประเทศ^[2-3] อย่างไรก็ตาม การศึกษาในประเทศเวียดนามพบว่า แม้การรักษาด้วยยาสูตรมาตรฐาน

^[1] Sievert W1, Altraif I, Razavi HA, Abdo A, et al. A systematic review of hepatitis C virus epidemiology in Asia, Australia and Egypt. Liver Int. 2011 Jul;31 Suppl 2:61-80

^[2] World Health Organization [Internet]. WHO model list of essential medicines. [updated August 2017; cited 2017 Oct 19]. Available from: <http://www.who.int/medicines/publications/essentialmedicines/en/>.

^[3] คณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ. ประกาศคณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติ เรื่อง บัญชียาหลักแห่งชาติ พ.ศ. 2559. 2559.

ศาสตราจารย์ เบรนดอน เคียนีย์

ดร. จัสมีน พวู และ เวือง ลาน มาย

เวือง ลาน มาย

จะมีความคุ้มค่า แต่ผู้ป่วยยังไม่สามารถเข้าถึงการรักษาได้อย่างเต็มที่เนื่องจากสถานบริการบางแห่งยังไม่สามารถให้การรักษาได้ อีกทั้งรัฐบาลต้องใช้งบประมาณที่สูงมาก

เวือง ลาน มาย (Vuong Lan Mai) นักวิจัยจาก Health Strategy and Policy Institute ประเทศเวียดนามกล่าวว่า การประเมินเทคโนโลยีด้านสุขภาพ (HTA) มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพิจารณานำยาใหม่เข้าบัญชียาหลัก เนื่องจากปัจจุบันผู้กำหนดนโยบายต้องการหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ช่วยในการตัดสินใจว่ายาใดควรอยู่ในระบบประกันสุขภาพ

ขณะที่บางประเทศได้มีการเพิ่มยาโซฟอสบูเวียร์เข้าสู่บัญชียาหลักเรียบร้อยแล้ว เช่น ออสเตรเลีย ที่ยาโซฟอสบูเวียร์สามารถเบิกจ่ายได้ภายใต้ระบบประกันสุขภาพ (Pharmaceutical Benefits Scheme - PBS)^[4] ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2560 ศาสตราจารย์ เบรนดอน เคียนีย์ (Brendon Kearney) จาก Health Policy Advisory Committee on Technology - HealthPACT กล่าวว่า รัฐบาลออสเตรเลีย

ได้พยายามช่วยผู้ป่วยให้เข้าถึงยาตัวใหม่ด้วยการสร้างเว็บไซต์สำหรับให้ผู้ป่วยสั่งซื้อยาได้ในราคาถูก หรือญี่ปุ่นที่กำหนดให้ยาโซฟอสบูเวียร์สามารถเบิกจ่ายภายใต้หลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้ก่อนหน้าออสเตรเลียเพียง 4 เดือน^[5] ทั้งนี้ ข้อกำหนดหรือเงื่อนไขการชื้อยาโซฟอสบูเวียร์ของทั้งสองประเทศเป็นไปในแนวทางเดียวกัน คือต้องเข้าร่วมกับยาเลดีพาสเวียร์ (Ledipasvir) ซึ่งเป็นยาในกลุ่มที่ใช้รักษาโรคไวรัสตับอักเสบบีเช่นเดียวกัน

นอกจากปัญหาการรักษาและการเข้าถึงยาโซฟอสบูเวียร์ บางพื้นที่มีปัญหาคัดกรองโรคไวรัสตับอักเสบบี เช่น ประชากรกลุ่มเสี่ยงในได้วันที่ไม่เข้ารับการคัดกรอง และยังมีปัญหาการบริหารจัดการผู้ที่ได้รับการวินิจฉัยแล้วยังไม่สามารถดำเนินการต่อได้ ดร. จัสมีน พวู (Dr. Jasmine (Raoh - Fang) Pwu) จาก National Hepatitis C Program Office กล่าวว่า รัฐบาลได้หันมีความพยายามที่จะลดการเกิดผู้ป่วยรายใหม่และลดอัตราการตาย รวมทั้งเพิ่มการเข้าถึงยาตัวใหม่อีกด้วย ☺

^[4] Hepatitis Australia [Internet]. Treatment for Hep C. [updated 2017 January 9; cited 2017 May 15]. Available from: <http://www.hepatitisaustralia.com/hepatitis-c-facts/treatment-for-hep-c>

^[5] TheJapanimes [Internet]. Health ministry approves new hepatitis C drug under insurance scheme. [updated 2015 August 27; cited 2017 May 15]. Available from: <http://www.japantimes.co.jp/news/2015/08/27/national/science-health/health-ministry-approves-new-hepatitis-c-drug-insurance-scheme/#.WRn9B1OGPOQ>

ฐานข้อมูลการประเมินเทคโนโลยี
ด้านสุขภาพในประเทศไทย

[HTTP://DB.HITAP.NET/](http://db.hitap.net/)

แหล่งรวบรวมบทความวิจัย
รายงานวิจัยและวิทยานิพนธ์
ด้านการประเมินเทคโนโลยีด้านสุขภาพ
(HEALTH TECHNOLOGY ASSESSMENT - HTA)
ในประเทศไทยกว่า 2,000 เรื่อง
มีสมาชิกกว่า 3,000 ราย

ไม่มีเวลาเก็บข้อมูลเพื่อคำนวณต้นทุน
ทางเศรษฐศาสตร์สาธารณสุขจะอย่างไร?
มีตัวเลขมาตรฐานให้อ้างอิงไหม?

ที่นี่มี!

[HTTP://COSTINGMENU.HITAP.NET](http://costingmenu.hitap.net)

เว็บไซต์ โปรแกรมต้นทุนมาตรฐาน
เพื่อการประเมินเทคโนโลยีด้านสุขภาพ

ประเมินความคุ้มค่า เหมือนห้างไกลแต่ใกล้ตัวนิดเดียว

เรามักจะขยาดเมื่อได้ยินคำว่าเศรษฐศาสตร์เพราะมันดูเป็นอะไรที่จับต้องไม่ได้ มีแต่ทฤษฎีที่แปลกๆ ยุบยับไปหมด คำศัพท์ต่างๆ ก็เหมือนจะคั่งหู แต่ทำไมมันไม่ได้แปลอย่างที่คนทั่วไปเขาเข้าใจกันก็ไม่รู้ ทรัพยากรไม่ได้หมายถึง หิน แร่ ป่าไม้ หรืออะไรจำพวกที่เกี่ยวกับธรรมชาติ ที่ต้องอนุรักษ์ไว้หรือรักษา ทำไมมันถึงพ่วงเวลา ไปถึงแรงงาน และอีกอีกเยอะมากมายเข้าไปด้วย ส่วนค่าเสียโอกาสนี้มันคืออะไรนะ ปกติค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ มันต้องเกิดจากเราซื้ออะไรแล้วมีค่าใช้จ่ายไม่ใช่หรือ แล้วค่าเสียโอกาสนี้ใครต้องจ่าย แล้วจ่ายให้ใคร ยิ่งคำถามการเลิศหรืออย่าง “การประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์” นี้ยิ่งแล้วใหญ่ ฟังแล้วไม่น่าสนุกเลย ต้องมีทฤษฎีอะไรก็ไม่รู้เต็มไปหมดแน่

แต่อันที่จริงแล้ว รู้หรือไม่ว่าเศรษฐศาสตร์และการประเมินความค่านั้นใกล้ตัวกว่าที่เราคิดมาก เพราะโดยพื้นฐานแล้ว สิ่งที่นักเศรษฐศาสตร์พยายามทำ ก็คือหาทางจับพฤติกรรมและวิถีคิดของคนเรามาแจกแจงลงบนกระดาษเท่านั้นเอง แต่ที่เศรษฐศาสตร์มันซับซ้อนก็เพราะคนเราซับซ้อนนี่ละ

ตามนิยาม เศรษฐศาสตร์ คือ “ศาสตร์หรือวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิธีการนำทรัพยากรซึ่งมีอยู่จำกัดมากระทำให้เกิดสินค้าและบริการ เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ซึ่งมีอยู่ไม่จำกัด” เจ้านิยามประโยคเดียวนี้อ่านรอบเดียวอาจยังมันๆ รอบสองอาจจะเข้าใจดีขึ้นบ้าง แต่ก็ยังไม่แปลกถ้าจะยังงงอยู่ดี แต่ถ้าจะพูดให้เข้าใจง่าย มันคือศาสตร์ที่พยายามแก้ปัญหาประเภท “มีวันหยุดวันเดียว แต่ต้องไปธนาคาร ไปไปรษณีย์ ไปซื้อกับข้าว อยากดูหนัง อยากไปเที่ยวต่างจังหวัด แต่ก็อยากนอนทั้งวันเลย” จะแก้ปัญหาด้วยการเพิ่มให้วันหนึ่งมี 48 ชั่วโมงก็คงไม่ได้ ทรัพยากรซึ่งในที่นี้คือเวลาที่มีอยู่เพียงเท่านี้ ดังนั้นเราต้องเลือก และแน่นอนว่าพอเลือกทำอย่างหนึ่ง ก็อดทำอีกอย่างหนึ่งไปโดยปริยายเพราะเวลาไม่พอ ซึ่งถ้าเลือกไปทำธุระสิ่งที่เสียไปก็อาจเป็นความผ่อนคลาย ความสุข สิ่งเหล่านี้คือค่าเสียโอกาส จะเป็นตัวเงินหรือไม่สำคัญ ประเด็นอยู่ที่ว่าเรายอมเสียความสุขหรืออื่นๆ เพื่อแลกมาซึ่งการทำธุระเสร็จนั่นเอง

แล้วเวลาต้องตัดสินใจอย่างนี้ เราใช้อะไรในการตัดสินใจว่าจะเลือกทำอะไรดี

ก็ต้องเลือกทำสิ่งที่คิดว่า “ผลที่ได้ตามมามีคุ้มกับสิ่งที่เสียไป”

ฟังแล้วคล้ายๆ กับอะไรบางอย่างใหม่

“การประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ คือ การเปรียบเทียบทางเลือกตั้งแต่สองทางขึ้นไป ในแง่ต้นทุนและผลที่ได้” เหมือนกันเลยนะ

พูดง่ายๆ ก็คือ ทุกครั้งที่เราตัดสินใจเลือกอะไรแต่ละครั้งในชีวิตประจำวัน นั่นคือเราประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์เรียบร้อยแล้วผลออกมาแล้ว หรือถ้าจะพูดให้ถูก การประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ ก็คือการจำลองวิถีคิดของคนแต่ละคนลงมาในกระดาษนั่นเอง เพียงแต่เราไม่ได้มานั่งคำนวณว่า “ต้นทุน” หรือสิ่งที่เราต้องเสียไป เป็นเท่าไร (หรือแม้แต่กระทั่งว่าเป็นอะไร) และ “ผลที่ได้” มากน้อยแค่ไหน เรารู้ของเราเองว่า สิ่งไหนสำคัญกับเราจนยอมทิ้งสิ่งอื่นไปได้

ซึ่งสิ่งที่แต่ละคนได้มาแล้วคิดว่าคุ้มค่าก็อาจจะต่างกัน สำหรับคนที่อดนอนมาห้าวันห้าคืน การได้นอนตลอดทั้งวันหยุดอาจเป็นการใช้เวลาอย่างคุ้มค่าที่สุด ทั้งที่รู้ที่อยู่เต็มมอกว่าถ้าไม่ไปทำธุระจะมีผลเสียตามมา แต่คนคนเดียวกันนี้ ถ้านอนเต็มอิ่มแล้ว วันหยุดครั้งหน้าอาจจะเลือกทำอย่างอื่น กระทั่งคนเดียวกัน เมื่อเงื่อนไขต่างกัน ยังเลือกไม่เหมือนกัน ดังนั้นไม่ต้องพูดถึงการเปรียบเทียบกับคนอื่นเลย

ข้อสำคัญอย่างหนึ่งคือ เราจะต้องประเมินความคุ้มค่าอย่างนี้เมื่อมีทรัพยากรไม่พอเท่านั้น เพราะถ้ามีทรัพยากรเหลือเฟือ เราจะต้องมานั่งเลือกทำไม่ว่าอยากทำอะไร แต่นั่นละ ทรัพยากรมันไม่เคยพอหรอก เพราะความต้องการของคนเรา “มีอยู่ไม่จำกัด”

ในระบบประกันสุขภาพเองก็เหมือนกัน ผู้บริหารที่กำหนดนโยบายและตัดสินใจแทนเราก็ต้องใช้หลักคิดอย่างนี้ ว่ามีเงินอยู่เท่านี้ (ซึ่งเป็นเงินจากภาษีประชาชนด้วย) ลงทุนไปกับอะไรแล้วจะคุ้มไหม แต่สิ่งที่ผู้บริหารแต่ละคนเห็นว่าคุ้มก็อาจต่างกัน และก็ใช่ว่าสิ่งที่ผู้บริหารเห็นว่าคุ้มจะเป็นสิ่งที่ประชาชนเห็นว่าคุ้มเสมอไป

การที่มีการศึกษาเพื่อประเมินความคุ้มค่าของมาตรการด้านสุขภาพมาตรการไหน ยาชินนี้ โดยที่รวมข้อมูลของผู้ป่วย และใช้เกณฑ์ที่เรียกว่าเพดานความคุ้มค่า ซึ่งเป็นมาตรฐานชัดเจน (ในประเทศไทยปัจจุบันคือ 160,000 บาทต่อหนึ่งปีสุขภาพที่ได้มา) จึงจะช่วยให้ผู้บริหารมองเห็นภาพรวม ว่าอะไรกันแน่ที่นั่นจะคุ้มค่ามากกว่ากันในหมู่ประชาชนที่ตนดูแลอยู่ จะได้เลือกทางที่น่าจะเหมาะสมที่สุดต่อไป

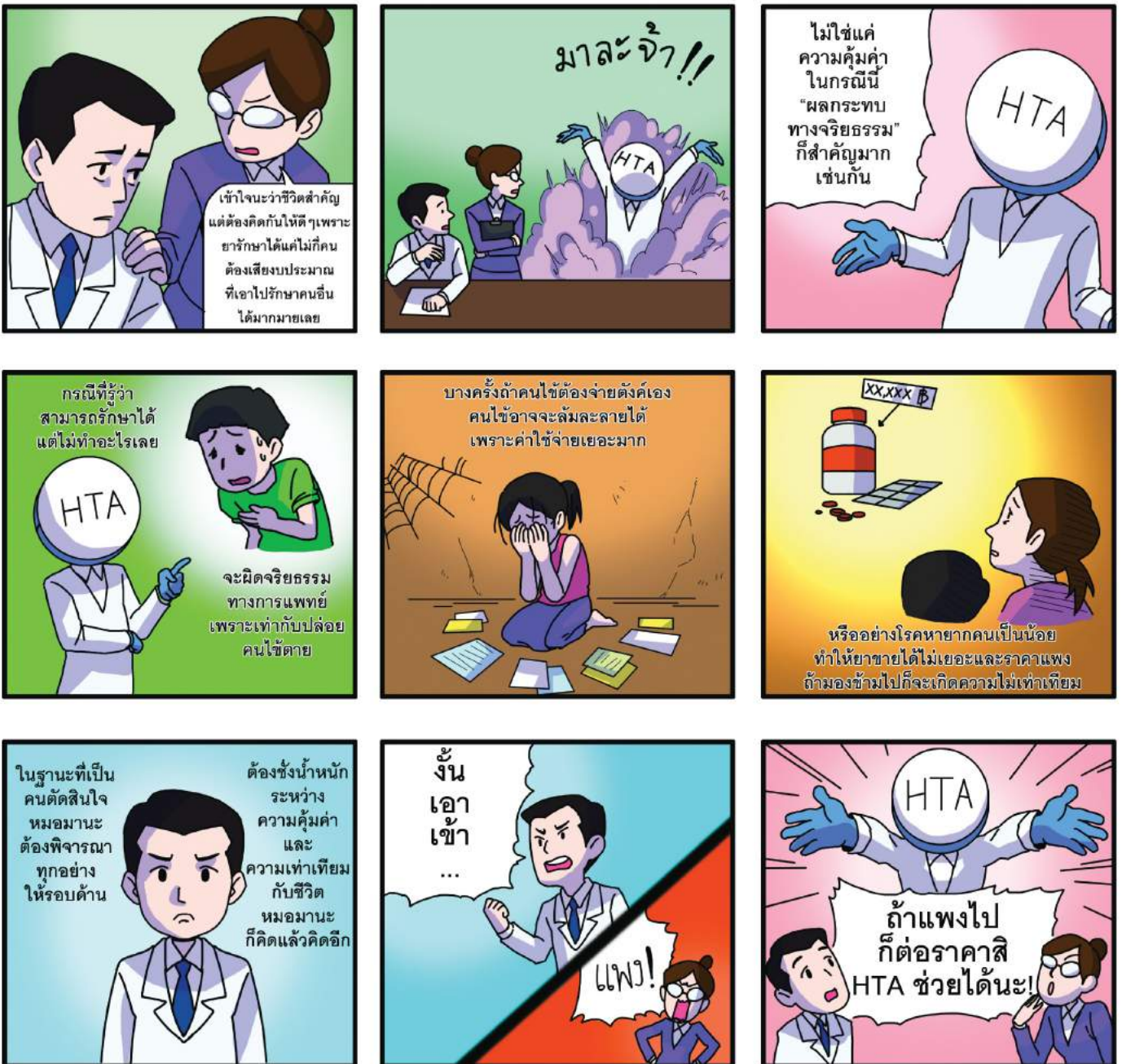

เมื่อหมอมานะ ... ต้องเลือก ตอนที่ 6 ผลกระทบทางจริยธรรม

ความเดิมตอนที่แล้ว : หลังจากใช้เครื่องมือพิเศษสำหรับประเมินความคุ้มค่าทางการแพทย์แล้ว แม้ผลที่ได้จะมีความคุ้มค่า แต่ก็ยังไม่สามารถนำมาใช้ได้จริง เพราะยังมีอีกหนึ่ง ตัวแปรที่สำคัญที่ต้องคำนึงถึงด้วย เช่น เรื่องของผลกระทบทางจริยธรรม

ติดตามตอนต่อไปได้ที่ www.hitap.net

HITAP ในแบบที่เรารู้จัก

สวัสดีค่ะพวกเราเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ค่ะ ปัจจุบันหลักสูตรของทางคณะจะมีการเรียนการสอนทั้งหมด 6 ปี โดย 5 ปีแรกก็จะเรียนเนื้อหาวิชาในคณะ ส่วนในปีสุดท้ายจะต้องฝึกงานเป็นระยะเวลา 9 เดือน ซึ่งพวกเราสามารถเลือกแหล่งฝึกงานได้ทั้งหมด 3 แห่ง และหนึ่งในแหล่งฝึกที่พวกเราเลือกก็คือ โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (Health Intervention and Technology Assessment Program) หรือเรียกสั้นๆว่า HITAP ค่ะ

ก่อนหน้านี้พวกเราไม่เคยรู้จักหรือได้ยินชื่อ HITAP มาก่อนเลยค่ะ ย้อนกลับไปตอนที่พวกเราอยู่ปี 5 มีโอกาสได้เรียนวิชาเภสัชเศรษฐศาสตร์ (pharmacoeconomics) ซึ่งเป็นอีกศาสตร์หนึ่งที่นำหลักเศรษฐศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในด้านสาธารณสุข โดยเฉพาะด้านยา อีกทั้งยังได้รับมอบหมายงานที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยทางเภสัชเศรษฐศาสตร์ ทำให้พวกเราารู้สึกสนใจงานด้านนี้ ประกอบกับตอนนั้นมีการจัดงาน job fair ที่คณะ โดยภายในงาน มีการออกบูธจากพี่ๆ ที่ HITAP นั่นคือจุดเริ่มต้นที่ทำให้พวกเราได้รู้จัก HITAP เป็นครั้งแรก เมื่อได้พูดคุยกับพี่ๆ ก็รู้สึกว่าที่นี่มีการทำงานในด้านที่พวกเราสนใจ จนอยากไปฝึกงานที่นี่ เรียกได้ว่าเป็นรักแรกพบเลยค่ะ และสุดท้ายพวกเราก็ได้เลือกการฝึกปฏิบัติงานด้านเศรษฐศาสตร์สุขภาพและการวิจัยเชิงผลลัพธ์ที่โครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพเป็นระยะเวลา 3 เดือน

วันที่พวกเราเข้ามาฝึกงานที่นี่ พวกเรารู้สึกตื่นเต้นเป็นอย่างมาก และอยากรู้ว่า HITAP เป็นเหมือนที่เราคิดไว้หรือไม่ หากถามว่าพวกเราหรือไม่ว่า HITAP คืออะไร และต้องรับผิดชอบงานอะไรบ้าง ในตอนนั้นพวกเราคงตอบได้เพียงว่า HITAP เป็นองค์กรที่ทำการประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ด้านยา เพื่อให้ประกอบการตัดสินใจในการคัดเลือกรายการยาเข้าบรรจุในบัญชียาหลักแห่งชาติ แต่พอได้เข้ามาฝึกงานจริงๆ นั้น ทุกอย่างก็เปลี่ยนไป...

จากที่เคยคิดว่า HITAP รับผิดชอบแค่งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ด้านยา แต่ความจริงนั้นงานวิจัยด้านนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ HITAP รับผิดชอบเท่านั้น เนื่องจาก HITAP เป็นองค์กรที่ประเมินเทคโนโลยีด้านสุขภาพ ซึ่งไม่ได้หมายถึงยาเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงเครื่องมือแพทย์ วัคซีน หัตถการ นโยบาย ขั้นตอนและระบบต่างๆ เพื่อให้ประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายด้านสุขภาพในหลายๆ ด้าน เช่น การตัดสินใจในการคัดเลือกยาเข้าสู่บัญชียาหลักแห่งชาติ การคัดเลือกรายการชุดสิทธิประโยชน์เข้าสู่ระบบสุขภาพของรัฐทั้ง 3 ระบบ ได้แก่ ระบบสวัสดิการการรักษาพยาบาลข้าราชการ ระบบประกันสังคม และระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า อาจสงสัยว่า...แล้วเภสัชกรมีบทบาทในขั้นตอนใดของการประเมิน ต้องขอทำความเข้าใจไปถึงขั้นตอนการประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ของยา โดยนักวิจัยจะได้ทำการทบทวน

จากตอนแรกที่มองระบบบริการสุขภาพเป็นภาพเล็กๆ ในโรงพยาบาลที่เป็นเพียงการจ่ายยาจากเภสัชกรไปสู่ผู้ป่วยแค่มือกี่คนเท่านั้น เปลี่ยนไปเป็นการจ่ายยาให้แก่ประชาชนจำนวนหลายสิบล้านคนในระดับประเทศ

นสก. รัชยา รัตนพันธ์วงศ์ (หิว)

นสก. วาณี อมรวิชัยพงศ์ (มาย)

วรรณกรรมเกี่ยวกับโรคและยา รวมทั้งข้อมูลระบาดวิทยาจากในประเทศและต่างประเทศ หากเรามีองค์ความรู้ทางด้านเภสัชศาสตร์ก็จะทำให้เราสามารถเข้าใจข้อมูลเหล่านั้นได้โดยง่าย เนื่องจากมีความรู้พื้นฐานเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว

พวกเราได้รับความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการประเมินทางเศรษฐศาสตร์ (economic evaluation) ว่าคืออะไร มีกี่ประเภท แต่ละประเภทแตกต่างกันอย่างไร การสร้าง model ทางเศรษฐศาสตร์ อาทิ decision tree, Markov model กระบวนการทำ systematic review และ meta-analysis รวมถึงการฟังบรรยายว่าการประเมินเทคโนโลยีด้านสุขภาพ หรือ HTA (health technology assessment) คืออะไร ระบบหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าของประเทศไทยมีความเป็นมาอย่างไร และส่งผลกระทบต่อเราอย่างไรบ้าง ซึ่งเราไม่ได้เรียนแค่ภาคทฤษฎีเท่านั้น แต่เรายังได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้เราเข้าใจและเห็นภาพการทำงานมากขึ้น

นอกจากนี้พวกเรายังได้รับโอกาสดีๆ ในการเข้าร่วมสังเกตการณ์การประชุมที่สำคัญต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการประชุมคณะทำงานเศรษฐศาสตร์เพื่อพิจารณางานวิจัยของยาที่จะนำเข้าบัญชียาหลักแห่งชาติ การประชุมคณะผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโรคหรือยานั้นๆ เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการทำโครงการวิจัยประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ของยา เนื่องจากนักวิจัยอาจจะไม่มีความรู้ทางด้านคลินิกและการรักษามากเพียงพอ ซึ่งการประชุมเหล่านี้ทำให้ความคิดของพวกเราเปลี่ยนไปจากตอนแรกที่มองระบบบริการสุขภาพเป็นภาพเล็กๆ ในโรงพยาบาลที่เป็นเพียงการจ่ายยาจากเภสัชกรไปสู่ผู้ป่วยแค่มือกี่คนเท่านั้น เปลี่ยนไปเป็นการจ่ายยาให้แก่ประชาชนจำนวนหลายสิบล้านคนในระดับประเทศ โดยสิ่งที่พบตามมาก็คือความท้าทายที่จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทั้งด้านงบประมาณ ทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรสิ่งแวดล้อมให้สามารถนำไปใช้ในบริการสาธารณสุขได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า เนื่องจากทรัพยากรในประเทศไทยมีอยู่อย่างจำกัด จึงต้องทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้กำหนดนโยบายจึงต้องการเครื่องมือที่ช่วยในการตัดสินใจเชิงนโยบายด้านสุขภาพระดับประเทศ เพื่อให้ประชาชนหลายสิบล้านคนสามารถเข้าถึงระบบบริการสาธารณสุขได้อย่างเท่าเทียมกัน ไม่ต้องล้มละลายจากการรักษา และพวกเราก็ได้รู้ว่าเครื่องมือหนึ่งที่เราเข้ามาตอบโจทย์นี้ก็คือ HTA และ HITAP ก็เป็นหนึ่งในหน่วยงานวิจัยด้าน HTA ในประเทศไทยที่ทำงานเพื่อความยั่งยืนของระบบสาธารณสุข

สุดท้ายนี้ พวกเราขอขอบคุณทาง HITAP ที่เปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาเภสัชศาสตร์ได้เข้ามาฝึกงาน ถึงแม้จะเป็นระยะเวลาเพียง 3 เดือน แต่พวกเราก็ได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มากมาย และได้เปลี่ยนทัศนคติของนิสิตเภสัชศาสตร์ตัวเล็กๆ 2 คนนี้ ให้อยากทำประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่ เพื่อสังคม และเพื่อประเทศไทยต่อไป

26

พฤษภาคม 2560

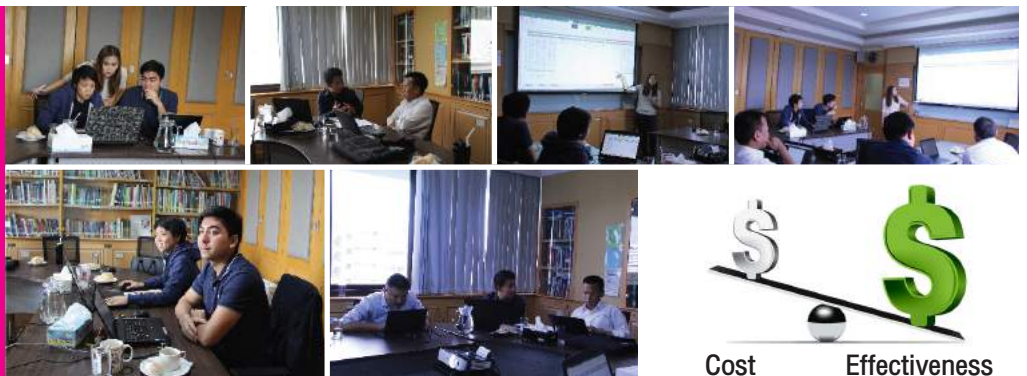

HITAP บรรยายพิเศษเรื่อง HTA ในการประชุมเมธีวิจัยอาวุโส สกว.

เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2560 ดร. นพ.ยศ ตีระวัฒนานนท์ หัวหน้าโครงการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพ (HITAP) ได้รับเกียรติเป็นวิทยากรบรรยายพิเศษในการประชุมเมธีวิจัยอาวุโส ณ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปกรรม ครั้งที่ 3/2560 ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมเป็นนักวิจัยอิสระด้านโบราณคดีและเหล่าคณาจารย์จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการประเมินเทคโนโลยีด้านสุขภาพ (health technology assessment – HTA) ซึ่งเป็นการประเมินยา เครื่องมือแพทย์ หัตถการ มาตรการและนโยบายด้านสุขภาพอย่างรอบด้าน และมีส่วนสร้างความยั่งยืนในระบบประกันสุขภาพและสาธารณสุขไทย โดยชี้ให้เห็นถึงตัวอย่างการทำ HTA เพื่อให้เห็นถึงความเหมาะสมของการใช้เทคโนโลยีด้านสุขภาพ เช่น การบรรจุยา bevacizumab ในบัญชียาหลักแห่งชาติ ยานี้เป็นยานอกข้อบ่งใช้ (off-label medicines) เพื่อรักษาโรคจุดภาพชัดในจอตาเสื่อม ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศแรกของโลกที่ดำเนินนโยบายดังกล่าว ส่งผลให้ประหยัดงบประมาณและทำให้ผู้ป่วยมีทางเลือกและเพิ่มการเข้าถึงยาได้อย่างมาก

22-26

พฤษภาคม 2560

นักวิจัย HITAP ร่วมกับนักวิจัยภูฏานวิเคราะห์ข้อมูลวัคซีน Pneumococcal Conjugate

เมื่อวันที่ 22 – 26 พฤษภาคม 2560 นักวิจัยจาก Essential Medicines and Technology Division (EMTD) และ Policy and Planning Division (PPD) กระทรวงสาธารณสุข ประเทศภูฏานร่วมกับนักวิจัย HITAP วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยเรื่อง cost - utility analysis of 10- and 13-valent pneumococcal conjugate vaccines in Bhutan งานวิจัยชิ้นนี้ต้องการสรุปสถานการณ์การใช้วัคซีนและวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องความคุ้มค่าหากให้บริการวัคซีนดังกล่าวในประเทศภูฏาน โดยมีวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นเกี่ยวกับ meta-analysis, probability sensitivity analysis, one-way sensitivity analysis และ budget impact analysis หลังจากนั้นจะมีการประชุมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในประเทศภูฏานเพื่อนำเสนอผลการศึกษาเบื้องต้นภายใน เดือนมิถุนายน 2560 สามารถติดตามความคืบหน้าของโครงการได้ที่ <http://www.globalhitap.net/projects/introduction-of-pneumococcal-conjugate-vaccine-pcv-in-bhutan/>

7-11
สิงหาคม 2560

HITAP จัดการอบรมการประเมินความคุ้มค่าทางการแพทย์ครั้งที่ 13

เมื่อวันที่ 7-11 สิงหาคม 2560 HITAP จัดการอบรมการประเมินความคุ้มค่าทางการแพทย์ครั้งที่ 13 (EE training#13) ที่โรงแรมริชมอนด์ สโตนีลีช คอนเวนชั่น จังหวัดนนทบุรี โดยมีบุคลากรการแพทย์และสาธารณสุข และจากหน่วยงานอื่น ๆ สนใจเข้าร่วมอบรมหลักสูตรเบื้องต้นจำนวนมาก การอบรมในครั้งนี้ เน้นเรื่องการประเมินความคุ้มค่าทางการแพทย์ของการคัดกรองโรค มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้ความสามารถในการประเมินความคุ้มค่าทางการแพทย์และสาธารณสุข ประยุกต์องค์ความรู้ในการประเมินคุณภาพงานวิจัย และนำผลงานวิจัยที่ผ่านมาไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเลือกใช้เทคโนโลยีด้านสุขภาพเชิงนโยบาย พร้อมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย รวมถึงมุ่งหวังให้ผู้เข้าร่วมอบรมสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในการเสริมสร้างศักยภาพด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบสาธารณสุขของประเทศต่อไป

13

กันยายน 2560

HITAP เริ่มโครงการวิเคราะห์ต้นทุน “ลดเลือกตีตรา – เลือกปฏิบัติ” ผู้ป่วยเอชไอวี/เอดส์ในสถานบริการสุขภาพ

เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2560 ทีมนักวิจัย HITAP ได้ร่วมประชุมกับตัวแทนจากสำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ สถาบันวิจัยจัดการความรู้และมาตรฐานการควบคุมโรค กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข และ UNAIDS เพื่อนำเสนอโครงร่างวิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ต้นทุนโครงการส่งเสริมสถานบริการสุขภาพที่ปราศจากการตีตราและเลือกปฏิบัติ” (Cost analysis of stigmatization and discrimination reduction package in health care setting) โดยโครงการส่งเสริมสถานบริการสุขภาพที่ปราศจากการตีตราและเลือกปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเอชไอวี/เอดส์ ดำเนินการโดยสำนักโรคเอดส์ ร่วมกับภาคประชาสังคมต่างๆ ภายใต้การดำเนินงานชุดกิจกรรม 3 x 4 เป็นโครงการนำร่องใน 3 จังหวัด 6 โรงพยาบาล ซึ่งผลลัพธ์ของโครงการดังกล่าวมีผลทำให้ความกลัวและทัศนคติต่อผู้อยู่ร่วมกับเชื้อเอชไอวี / เอดส์ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลลดลงอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับโครงการวิเคราะห์ต้นทุนฯ นี้จะสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการงบประมาณสำหรับการขยายโครงการในระดับประเทศ และทราบต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์เพื่อนำไปวิเคราะห์ต้นทุน - ประสิทธิภาพต่อไป ด้านทีมวิจัย HITAP เริ่มเก็บข้อมูลจนเสร็จสมบูรณ์ระหว่างเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2560 ติดตามข้อมูลเพิ่มเติม/รายงานการประชุมได้ที่ <http://www.hitap.net/research/169316>

การอบรมการประเมินความคุ้มค่า ทางการแพทย์ และสาธารณสุข ครั้งที่ 14

✓ 14th Health Economic Evaluation Training

6-10 สิงหาคม 2561 โรงแรมริชมอนด์ จังหวัดนนทบุรี

เน้นแบบฝึกหัด

การประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ สำหรับโปรแกรม การตรวจกรองโรค

หลักสูตรเบื้องต้น 6 - 7 สิงหาคม 2561

เหมาะกับผู้ที่ไม่มีความรู้พื้นฐานด้านการประเมินความคุ้มค่าทางการแพทย์ และสาธารณสุข เน้นการบรรยายเพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้ความสำคัญ วิธีการ และขั้นตอนของการประเมิน ตลอดจนบทบาทของผลการประเมินต่อการตัดสินใจเชิงนโยบาย

เนื้อหาอบรม

- Introduction to health economic evaluation
- Systematic review/meta-analysis
- Cost analysis Discounting and Consumer price index
- Outcome assessment
- Health economic evaluation results
- Result presentation
- Critical appraisal & retrieving economic evaluation studies
- Roles of Health Technology Assessment in decision making

หลักสูตรเชิงปฏิบัติการ 8 - 10 สิงหาคม 2561

เหมาะกับผู้ที่มีความรู้พื้นฐานด้านการประเมินความคุ้มค่าทางการแพทย์ และสาธารณสุข หรือผู้ที่ต้องการนำความรู้ไปปรับใช้ในการทำงานจริง เน้นการทำแบบฝึกหัดเรื่องการใช้โปรแกรมหรือแบบจำลองต่าง ๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูล ทั้งนี้ ผู้เข้าอบรมหลักสูตรเชิงปฏิบัติการควรมีพื้นฐานการใช้งาน MS Excel เป็นอย่างดี

เนื้อหาอบรม

- Basic medical statistics
- Decision analysis: uses and limitations
- Probabilistic modeling
- Result presentation from probabilistic modeling
- Budget impact analysis
- Transferability of economic evaluations across countries

หลักสูตรและค่าลงทะเบียน

หลักสูตร	ชำระเงินภายในวันที่ 31 พ.ค. 2561	ชำระเงินตั้งแต่ วันที่ 31 พ.ค. 2561	ราคานักศึกษา
หลักสูตรเบื้องต้น	6,500 บาท	7,500 บาท	4,500 บาท
หลักสูตรเชิงปฏิบัติการ	13,000 บาท	15,000 บาท	7,000 บาท

<http://training.hitap.net>

รับสมัครและชำระเงินตั้งแต่ 5 มีนาคม - 1 กรกฎาคม 2561

- ข้าราชการสามารถเบิกจ่ายค่าลงทะเบียน ค่าเดินทางและค่าที่พักได้ตามระเบียบกระทรวงการคลัง และสามารถเข้าร่วมประชุมได้โดยไม่ถือเป็นวันลา
- ผู้เข้าอบรมที่เข้าเรียนครบตามหลักสูตรที่กำหนดสามารถขอรับหน่วยกิต CME, CDEC และ CPE ได้

HITAP เป็นหน่วยงานวิจัยกึ่งอิสระด้าน “การประเมินเทคโนโลยี (Health Technology Assessment-HTA)” ที่ไม่แสวงหากำไร มีพันธกิจหลักคือ ศึกษาผลกระทบทั้งบวกและลบจากการใช้เทคโนโลยีหรือนโยบายด้านสุขภาพ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจด้านนโยบายสุขภาพของประเทศ นอกจากนี้ HITAP ยังทำงานวิจัยเพื่อสร้างฐานความรู้เรื่อง HTA การพัฒนาศักยภาพนักวิจัย HTA ทั้งในและนอกองค์กร การสื่อสารงานวิจัยไปยังกลุ่มต่างๆ และการสร้างเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศในระดับนานาชาติ HITAP สนับสนุนด้านวิชาการให้ประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนา ให้สามารถสร้างระบบและทำการประเมินเทคโนโลยีด้านสุขภาพด้วยตนเอง

การประเมินเทคโนโลยีที่ HITAP ทำ ครอบคลุมเรื่อง ยา เครื่องมือแพทย์ หัตถการ มาตรการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคทั้งส่วนบุคคลและสังคม รวมถึงนโยบายสาธารณะอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ ผลการประเมินเทคโนโลยีและนโยบายด้านสุขภาพจะเป็นข้อมูลให้ผู้กำหนดนโยบายใช้ตัดสินใจลงทุนด้านสุขภาพของประเทศ เช่น สิทธิประโยชน์ในระบบประกันสุขภาพถ้วนหน้า ข้อมูลเพิ่มเติม www.hitap.net

HITAP วิจัยเพื่อทำข้อมูลวิชาการให้ใครบ้าง

- สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) พัฒนาชุดสิทธิประโยชน์ภายใต้หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า
- คณะอนุกรรมการพัฒนาบัญชียาหลักแห่งชาติคัดเลือกยาเข้าบัญชียาหลักแห่งชาติ ด้วยข้อมูลการประเมินความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์
- กระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ใช้พัฒนานโยบายด้านสุขภาพ
- และเราสนับสนุนประเทศเพื่อนบ้านให้มีระบบ HTA

8 - 11 MAY 2018,

HTASIALINK 2018

TESTING
TREATMENTS
STRENGTHENING
HTA FOR
BETTER
HEALTHCARE

 LE MÉRIDIEN CHIANG MAI, THAILAND

MORE INFORMATION, CLICK WWW.HITAP.NET/RESOURCES/HTASIALINK2018
EMAIL: HTASIALINK2018@HITAP.NET

